

מדינת ישראל

רשות שוק ההון, ביטוח וחיסכון

י"ג בחשון התשפ"ה
14 בנובמבר 2024
שה. 2024-3042

טיוטת הוראות הפיקוח על שירותים פיננסיים (ביטוח) (ביטוח סיעודי קבוצתי לחברי קופת חולים) (תיקון), התשפ"ה-2024

בתוקף סמכותי לפי סעיפים 36 ו-38 לחוק הפיקוח על שירותים פיננסיים (ביטוח), התשמ"א-1981¹ (להלן – **החוק**),
ואחרי התייעצות עם הוועדה המייעצת, אני מורה לאמור:

1. תיקון סעיף 7 בהוראות הפיקוח על שירותים פיננסיים (ביטוח) (ביטוח סיעודי קבוצתי לחברי קופת חולים), תשע"ו-2015² (להלן – **ההוראות העיקריות**), –בסעיף 7(א) אחרי "לפי גיל" יבוא "ומועד הצטרפות לראשונה של".

2. תיקון התוספת בתוספת להוראות העיקריות -

(1) בפרט 3 -

(א) בסעיף קטן (ב) -

(1) ברישה במקום "3" יבוא "4";

(2) בפסקה (2) במקום "מכל סוג" יבוא "המכסים את חלקו העליון והתחתון של גופו", ואחרי "גפה מלאכותית"; יבוא "היעזרות באבזר לצורך ביצוע הפעולה לא ייחשב כאי יכולתו של מבוטח לבצע את הפעולה";

(3) בפסקה (3) במקום "לרבות כניסה לאמבטיה או למקלחת ויציאה מהן" יבוא "היעזרות באבזר שמאפשר למבוטח להתרחץ באמבטיה, להתקלח במקלחת או בכל דרך מקובלת אחרת לא תיחשב כפגיעה ביכולתו העצמאית של מבוטח לבצע את הפעולות האמורות".

(2) בפרט 5 בסעיף קטן (ב) אחרי פסקה (2) -

"(3) למבוטח השוהה בבית ישולמו תגמולי ביטוח בכפוף להמצאת אישור המוכיח כי הוא מסתייע בטיפול אישי לקבלת שירותי סיעוד ברוב שעות היממה; האישור יומצא מעת לעת, ולכל היותר אחת ל-12 חודשים."

¹ ס"ח התשמ"א, עמ' 208; התשפ"ב, עמ' 864.
² ק"ת התשע"ו, עמ' 494; התשפ"א, עמ' 2788.

תחילה

3. תחילתן של הוראות אלה, ביום א' בטבת התשפ"ה (1 בינואר 2025).

תחולה

4. הוראות אלה יחולו על חוזים לביטוח סיעודי לחברי קופת חולים שייכרתו או יחודשו מיום פרסומן של הוראות אלה וכן על חוזים לביטוח סיעודי לחברי קופת חולים שנכרתו לפני יום פרסומן של הוראות אלה אם נקבע בהם כי ההוראות העיקריות יחולו עליהם.

_____ התשפ"ה (_____ 2024)

(חמ 3-5161)

עמית גל
הממונה על שוק ההון, ביטוח וחיסכון

דברי הסבר

הוראות הפיקוח על שירותים פיננסיים (ביטוח) (ביטוח סיעודי קבוצתי לחברי קופת חולים) (תיקון), התשע"ו-2015 (להלן – **ההוראות**), קובעות תנאים אחידים בביטוח סיעודי קבוצתי הנערך לחברי קופות החולים ומסדירות את תנאי הפוליסה ואת ההוראות למבטחים בביטוחים אלו.

נוכח העלייה בשכיחות התביעות המוגשות והעלייה בשכיחות התביעות המשולמות והשפעתן השלילית על קרנות המבוטחים, ביום 4.12.2023 פרסמה רשות שוק ההון, ביטוח וחסכון את הוראות הפיקוח על שירותים פיננסיים (ביטוח) (ביטוח סיעודי קבוצתי לחברי קופת חולים) (תיקון), התשפ"ד-2023, במסגרתן, עודכן הכיסוי הקיים, על מנת לייצב את קרנות המבוטחים בביטוח הסיעודי לחברי קופת חולים. עריכת השינוי הובילה לשינוי מגמה חיובי בקרנות המבוטחים.

לאחרונה, על אף שינוי המגמה המתואר לעיל, נמצא כי בקרב המבטחים בענף הסיעוד קיים חשש שהשינויים אינם מספקים. כך, במסגרת ההליך התחרותי שערכה לאחרונה קופת חולים כללית לצורך התקשרות לעריכת תכנית לביטוח סיעודי קבוצתי לחברי הקופה לא הוגשה אף הצעה.

ככל שהביטוח הסיעודי הקבוצתי לחברי קופת חולים לא יחודש אצל חברת ביטוח כלשהי, תופסק פוליסת הביטוח עבור מבוטחי כללית, ובהתאם לסעיף 11א להוראות יועברו המבוטחים לפוליסות המשכיות במתכונת של ביטוח הדדי ללא הצטרפות מבוטחים חדשים. בכך עשויה להיגרם פגיעה ממשית בזכויות המבוטחים הנוכחיים.

על מנת להגדיל את סיכוי קופות החולים להתקשר עם חברת ביטוח בהסכם לעריכת ביטוח סיעודי קבוצתי לחבריה ולהימנע ממעבר ל"המשכיות", מוצע לתקן את ההוראות באופן שיגביר את הוודאות בשוק ואת יציבות קרנות המבוטחים, באמצעים שפגיעתם הרוחבית בכלל הציבור היא הפחותה ביותר. כך שגובה תגמולי הביטוח לא יופחת, וקצבת הסיעוד תשולם למבוטחים הנדרשים לקצבה.

בהתאם, מוצע לעדכן את הגדרת מקרה הביטוח ואת תנאי הזכאות לתגמולי מביטוח.

בכלל זה, מוצע לקבוע כי הזכאות תינתן רק למבוטחים שאינם מסוגלים לבצע בכוחות עצמם חלק מהותי של לפחות 4 מתוך 6 פעולות יומיומיות (Activities of Daily Living- ADL). כמו כן, מוצע לקבוע כי שימוש באזורים לא ייחשב כחוסר יכולת לבצע פעולה מסוימת. בנוסף, למבוטחים השוהים בבית, מוצע לקבוע כי הזכאות לקבלת תגמולי ביטוח תהיה בכפוף להמצאת אישור המוכיח כי המבוטח מסתייע בפועל בטיפול אישי לקבלת שירותי סיעוד ברוב שעות היממה. יובהר, כי התיקונים המוצעים יחולו רק לגבי תוכניות ביטוח סיעודי קבוצתי לחברי קופות חולים, נוכח מאפייניהם הייחודיים של תוכניות ביטוח הללו ועל מנת לצמצם את הפגיעה במבוטחים למינימום הנדרש.

בנוסף, מוצע לאפשר כי גביית דמי הביטוח תיקבע גם בהתאם למועד הצטרפותו לראשונה של המבוטח לביטוח הסיעודי הקבוצתי, ולא רק על פי גילו של המבוטח, באופן שיאפשר לגבות דמי ביטוח מילדים שיצטרפו לביטוח החל ממועד כניסת התיקון לתוקף ואילך.

לסעיף 1 להוראות

מוצע לתקן את סעיף 7(א) להוראות ולאפשר כי גביית דמי הביטוח תיקבע גם בהתאם למועד הצטרפותו לראשונה של המבוטח לביטוח הסיעודי הקבוצתי של קופת חולים, ולא רק על פי גילו של המבוטח. תיקון זה יאפשר לגבות דמי ביטוח מילדים שיצטרפו לביטוח החל מכניסת התקנות לתוקף ובכך עשוי להגדיל את נכסי הקרן לטובת המבוטחים.

לסעיף 2(1)(א) להוראות

על פי המצב הקיים כיום, מבוטח נחשב במצב סיעודי המזכה בתגמולי ביטוח אם אינו מסוגל לבצע באופן עצמאי 3 מתוך 6 פעולות יומיומיות (Activities of Daily Living - ADL). מוצע לתקן את פרט 3(ב) לתוספת ולעדכן את מספר הפעולות שמבוטח אינו מסוגל לבצע באופן עצמאי, מ-3 ל-4 פעולות, כתנאי לזכאות לתגמולי ביטוח. זאת, נוכח עליית השכיחות בתביעות סיעוד ועל מנת להגביר את הוודאות בשוק, באופן שיגדיל את הסיכוי להמשך הביטוח הסיעודי הקבוצתי לחברי קופות החולים. שינוי זה יביא לכך שלא תהיה פגיעה בגובה הקצבה של מבוטחים הנדרשים לקצבה נוכח מצבם הרפואי.

לסעיף 2(1)(א) להוראות

כיום, מוגדרת פעולת "להתלבש ולהתפשט" כ"יכולת עצמאית של מבוטח ללבוש פריטי לבוש מכל סוג ופשיטתם". הגדרה זו עשויה להביא לכך שמבוטחים שיכולים ללבוש פריטי לבוש מסוימים באופן עצמאי (למשל חולצה ללא כפתורים או מכנסיים עם רוכסן או גומי) ואינם יכולים ללבוש פריטי לבוש אחרים (למשל חולצה עם כפתורים או מכנסיים עם כפתורים) יוכרו כמי שאינם יכולים לבצע פעולה זו באופן עצמאי. בנוסף, בהגדרה הקיימת, אין התייחסות לשימוש באבזרים לצורך ביצוע הפעולה. בהתאם, מוצע לתקן את פרט 3(ב)2 לתוספת להוראות העיקריות, כך שייקבע כי רק במקרה בו מבוטח אינו יכול ללבוש פריטי לבוש המכסים את חלקו העליון והתחתון של גופו ייחשב כמי שאינו מסוגל לבצע את הפעולה באופן עצמאי. כמו כן, מוצע לקבוע כי שימוש באבזרי עזר לא ייחשב כאי-יכולת לבצע את הפעולה, שכן אבזרים אלו מאפשרים למבוטח לבצע את הפעולה באופן עצמאי. תיקון זה נועד ליצור הגדרה ברורה ואחידה יותר של פעולת ההלבשה וההתפשטות, ולהבטיח כי הערכת יכולתו של המבוטח תתמקד ביכולתו לבצע את הפעולות החיוניות ביותר, תוך התחשבות באפשרות לשימוש באבזרי עזר המאפשרים עצמאות תפקודית.

לסעיף 2(1)(א) להוראות

על פי ההגדרה הקיימת, פעולת הרחצה כוללת גם את יכולת הכניסה והיציאה מהאמבטיה או המקלחת. הגדרה זו יוצרת כפילות עם הערכת יכולת הניידות של המבוטח, שכן קושי בכניסה ויציאה מהאמבטיה או המקלחת נובע בעיקר מבעיות ניידות, ולא מחוסר יכולת לבצע את פעולת הרחצה עצמה. כמו כן, יכולת זו עשויה להיות מושפעת בעיקר ממבנה המקלחת או האמבטיה של המבוטח, ולא ממצבו הרפואי של המבוטח. בנוסף, כיום אין התייחסות ברורה לשימוש באבזרי עזר המיועדים לסיוע ברחצה, כגון כיסא רחצה, ידידות אחיזה או מקלחון מותאם, אשר מאפשרים למבוטח להתרחץ באופן עצמאי. בהתאם, מוצע לתקן את ההגדרה כך שתתמקד ביכולת המהותית לבצע את פעולת הרחצה עצמה, ולקבוע כי שימוש באבזרי עזר המאפשרים רחצה עצמאית לא ייחשב כפגיעה ביכולתו העצמאית של המבוטח. שינוי זה יאפשר הערכה מדויקת יותר של יכולת הרחצה העצמאית של המבוטח, תוך התחשבות באמצעים הקיימים כיום לשיפור אפשרות המבוטח להתרחץ באופן עצמאי.

לסעיף 2(2) להוראות

מוצע להוסיף בפרט 5 לתוספת להוראות העיקריות פסקה, ולקבוע כי תגמולי הביטוח ישולמו למבוטח בכפוף לכך שהמבוטח ימציא לחברת הביטוח אישור המוכיח כי הוא מסתייע בפועל בטיפול אישי לצורך קבלת שירותי סיעוד ברוב שעות היממה, בין באמצעות מטפל ובין באמצעות בן משפחה. האישור הנדרש יותאם לנסיבותיו של המבוטח. כך למשל, מבוטח הזכאי לגמלת סיעוד בכסף מהמוסד לביטוח הלאומי בגין מטפל ימציא אישור מהמוסד לביטוח

לאומי בדבר זכאותו לקצבה כאמור. זאת, על מנת להבטיח כי תשלום תגמולי הביטוח ייעשה רק למבוטח שנמצא כזקוק לסיוע בתפקודו היום-יומי.
האישור יומצא מעת לעת, ולכל היותר אחת לשנה (חברות הביטוח לא יוכלו לדרוש המצאה של אישור חדש במהלך השנה מהמצאת האישור הקודם).

לסעיף 3 להוראות

מוצע לקבוע כי ההוראות יתחילו ביום 1 בינואר 2025.

לסעיף 4 להוראות

מוצע לקבוע כי הוראות אלה יחולו על חוזים לביטוח סיעודי שייכרתו או יחודשו החל ממועד התחילה וכי הן יחולו גם על חוזים שנכרתו לפני מועד זה אם נקבע בהם כי הוראות אלו יחולו לגביהם. זאת, על מנת שהתיקון המוצע יחול גם ביחס למבוטחים בביטוחים סיעודיים קבוצתיים בקופות חולים, אשר הפוליסה שלהם כפופה להוראות, וזאת נוכח כלל הסיבות שפורטו לעיל. יובהר כי תיקון זה, לא יחול לעניין מבוטח שמקרה הביטוח אירע לו טרם יום התחילה.